

TARTALOM:

A Mogony vendéglő1

SZAKÁLL Lászlóné

A Jézus Szíve templom Mária
oltárán lévő Csodatevő Madonna
kép története2

KATONA M. István

A Zsoké.....4

LÁNG József

Adatok Dunakeszi postatörté-
netéhez II. rész7

BÁTONYI Pál

A Grassalkovichok és Dunakeszi
IV. rész10

ASZTALOS Mihály

Gyermekkorom történeteiből.....11

SZÁMUNK SZERZŐI:

ASZTALOS Mihály

BÁTONYI Pál – nyá. ezredes (Szód)

KATONA M. István – újságíró

LÁNG József – helytörténeti kutá-
tó (Felsőgöd)SZAKÁLL Lászlóné – ny. iskola-
igazgató, Dunakeszi díszpolgáraDUNAKESZI HELYTÖRTÉNETI
SZEMLE

Dunakeszi-Alag Helyismereti Lapja

Megjelenik évente háromszor,
1000 példányban

Alapító szerkesztők:

Csoma Attila és Lőrincz Róbert

Felelős szerkesztő:

Lőrincz Róbert

Kiadja: Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár

Dunakeszi, Kossuth Lajos u. 6.

Felelős kiadó: Csonka Mária

Nyomdai előkészítés:

Preysing Frigyes

Nyomda: Raszter Nyomda Kft.,

Budapest, Gyöngyösi u. 89.

ISSN 1789-9230

E-mail: szemle@mail.dkvk.hu

A lap megjelenését támogatja

Dunakeszi Város Önkormányzata

A lapszám 1-3. oldalán szereplő fotók
a Révész István Helytörténeti Gyűj-
temény, a 7-9. oldalon Láng József, a 10.
oldalon Bátonyi Pál, a 11-12. oldalon
Asztalos Mihály tulajdonát képezik.

SZAKÁLL Lászlóné

A Jézus Szíve templom Mária oltárán lévő
Csodatevő Madonna kép története

Csak kevés templomba járó hívő tudja, hogy a Gyártelepi Jézus Szíve templom Mária oltárán – a szintén ajándékba kapott Fatimai Mária szobor mögött – szerényen húzódik meg az 1934-ben kapott lengyelországi czestochowai Fekete Madonna kép.

Lányi Ferenc, a volt MÁV Főműhely igazgatója „sokoldalú tevékenysége mellett” aktív tagja volt a Lengyel-Magyar-Baráti Társaságnak és a Magyar-Lengyel-Szövetségnek. A két szervezet a lengyel-magyar barátság, különösen Varsó, Poznań, Krakó és a Dunakeszi MÁV Főműhely vasutasai közti kapcsolat, a kulturális és cserkész élet elmélyítése érdekében munkálkodott. E kapcsolat jegyében 1934 júniusában a Magyarország Dal és Önképző Egyesület és a 109. számú Magyarország Cserkészcsapat válogatott tagjai 150 fővel ötnapos kulturális programra utaztak Lengyelországba, melynek során a küldöttség a czestochowai kolostorban is látogatást tett.

Tóth Marjan páter fogadja a dunakeszi küldöttséget
a kolostor bejáratánál

1934 őszén kétszáz lengyel vasutas érkezett Budapestre. A háromnapos programjuk egyik napján a dunakeszi Műhelytelepre utaztak, visszaadva a júniusi lengyelországi látogatást. Az ünnepélyes fogadtatás a Főműhely főbejáratánál zajlott, melyen Dunakeszi község is képviseltette magát a gazdacsaládok negyvenfőnyi népviseletbe öltözött nőcsoportjával. A lengyel küldöttség vezérkara megtekintette a munkáskolónia büszkeségeit: a legényotthont, az iskolát, az iskolakápolnát (benne az orgonát) és a MÁV lakótelepet. A fogadtatást a Magyarország színháztermében a lengyel vasutas és Magyarország férfiarok hangversenye követte. Ez alkalommal került sor a másolt, felszentelt, gyémántruhas, 20x28 centiméter méretű czestochowai Fekete Madonna kegykép átadására. A kegyképet a czestochowai állomásfőnök és felesége adta át a MÁV lakótelep lakosainak e szöveggel: „Kérem az Isten anyját, hogy a kép hozzon szerencsét, áldást, békességet.” Az ajándékozást követő vasárnap az iskolakápolnában tartott szentmisén Vince Dezső tiszteendő, a Műhelytelep akkori káplánja meghatódotan köszöntö meg a kegyképet, és mondta el annak történetét, melyet a következőkben mi is röviden ismertettünk.

A lengyel vasutasok a Műhelytelepen. A kép első sorában, papírral a kezében Lányi Ferenc.

A czestochowai Jasna Go-ra-i kolostort 1382-ben Márianosztráról odatelepített magyar pálos szerzetesek alapították. A híres kegykép történelmi kapcsolatok révén került Lengyelországba. A Mária ikont Nagy Lajos magyar és lengyel király – ki harcainak győzelmét e képnek tulajdonította – kívánságára rokona, Opolai László nádor ajándékozta a czestochowai kolostornak. Tudomásunk szerint az eredeti ikont hársfa lapra festették az itáliai festő, Simone Martini műhelyében, amely az Anjoukkal állt kapcsolatban. Ezt mutatja a Szűzanya lilimokkal díszített köpenye. Egy másik legenda szerint az eredeti képet Szent Lukács evangélista festette annak az asztalnak a lapjára, melynél a Szent Család Názáretben imádkozott és étkezett.

Az idők során elsötétedett ikon a messzi évszázadok nyomát viseli. Mária bal karján tartja áldást osztó fiát, a gyermek Jézust, kinek bal kezében az Élet Könyve nyugszik. Mária arcán a kardvágás nyoma a huszíták és a protestantizmus valamint egyéb képrombolás nyomát idézi. Mária jobb keze a mellén pihen. Homloka felett hétágú csillag látható, ami a szüzesség jelképe. Palástjának kármínvörös színe a szenvedésre utal. Mária és Jézus fejét aranyglória övezi. Az arc sötétebb árnyalata miatt nevezik Fekete Madonnának. Csodatévő ereje zarándokok ezreit vonzza a világ minden tájáról. A Fekete Mária nem csak a lengyelek királynője lett, hanem a magyar pálos szerzetesek patrónája is.

A lengyel küldöttség által ajándékozott kegykép-másolat

A czestochowai Mária-ikon kultusza a török elleni felszabadító háborúk idején tovább erősödött és terjedt. E században a kép – megóvás céljából – rubint és gyémánt díszruhát kapott, később meg is koronázták. A török hódoltság után a kegykép több másolata is Magyarországra került, a legjelentősebbek Márianosztrán és Sopronbánfalván láthatók. A képek kegyképpé magasztosultak és búcsújárás is társult hozzájuk. 1983-ban a márianosztrai Madonna-képet Lékai bíboros a magyar szentkorona másolatával ékesítette. A Patróna Hungária néven is ismeretes kép hosszú évszázadok óta folyamatosan erősíti Szűzanya tiszteletét és a lengyel-magyar barátságot.

A lengyel vasutas-küldöttség által ajándékozott másolat – mivel 1934-ben a Jézus Szíve templom még nem létezett – neobarokk kerettel, egy Kuchát nevű mérnök által tervezett imazsámolyon, a Szükség kápolnában kapott elhelyezést. Jelenlegi helyét a Mária oltáron az 1944. június 29-én tartott templomszentelés után kapta.

A kegykép az imazsámolyon

A kegykép létezését és vázlatos történetét szeretettel ajánlom a templomlátogatók figyelmébe. A kép előtti ima segítsen minden hozzá folyamodót!

Ui.: Örömmel és köszönettel jelzem, hogy az írás megjelenésekor a fatimai Mária szobor, az ajándékozó Lengyel Józsefné hozzájárulásával, az oltár közelébe kerülve már nem takarja a kegyképet.

Források:

- Magyar Királyi Államvasutak Dunakeszi Főműhelyének Története. (kézirat), 1944.
 (Révész István Helytörténeti Gyűjtemény, műhelytelepi szekció)
 Szilárdfy Zoltán: Ikonográfia-kultusztörténet. Képes tanulmányok. Budapest, 2003.
 Diós István (főszerk): Magyar Katolikus Lexikon. Budapest, 2003-2013
 Udvarhelyi Nándor: Czestochowai pálos kolostor magyar emlékei. Budapest, 2010.
 Lengyel Vasutasok Katonai Előkészítő Szervezete dunakeszi főműhely látogatása. 1934